

Общи характерни чърти на всички българи въ Македония сж голѣмо трудолюбие, пестеливостъ и трезвостъ. Всичкитѣ плодородни полета на страната сж обработени отъ българи. Трезвостта е особна важна чърта. Има цѣли краища, дѣто селата нѣматъ механи, напр. Сърско Поле. Пияни селяни българи въ Македония не се срѣщатъ, освѣнъ на нѣкое голѣмо празнично тържество. Дори въ голѣми градове, като Прилѣпъ, Велесъ, Щипъ, пияни хора сж чудна рѣдкостъ. Затворениятъ животъ и недовѣрието къмъ чужденци сж качества присѣщи на македонцитѣ, както и на всички други българи.

2. Българи мухамедани.

Видѣхме, че докѣ турцитѣ покорявали Балканския Полуостровъ, много отъ градското население се е турчило за да спаси живота си и имота си. Това е ставало и въ българскитѣ земи.¹⁾ Потурчениитѣ граждани обаче скоро се сливали съ турскитѣ прѣселенци и изгубвали езика си. Слѣдъ покоряването на Полуострова султанитѣ се грижили да осигурятъ османската властъ въ новопокоренитѣ земи; затуй освѣнъ прѣселяване на колонисти изъ Азия, тѣ се старали да налагатъ исляма на новопокоренитѣ християни. Потурчаньето по селата е ставало обикновено съ насилие, макаръ че по нѣкога сж помагали и облагитѣ, съ които се ползували мухамеданитѣ като владѣеща класа.

Има бѣлѣзи, които показватъ, че турчене на българско селско население въ голѣми маси е почнато много рано, още къмъ края на XV. в. и началото на XVI. Имаме исторически данни, които показватъ, че султанъ Селимъ I. (1512—1520) сериозно намислилъ да потурчи всичкитѣ си християнски подданици. Той издалъ заповѣдъ на своя великъ везиръ, да обърне всички църкви на джамии, да забрани богослужението на християнитѣ и да прѣдава на смъртъ всички, които не приематъ мухамеданството. Тая заповѣдъ немогла да се изпълни. Тогашиятъ стамболски муфтия Джемали и умниятъ великъ везиръ Пири Паша убѣдили султана да отиѣни жестоката заповѣдъ;²⁾ при все това прѣзъ врѣмето на Селима сж потурчени много български мѣста. Тогава сж обърнати на джамии всичкитѣ каменни хубави църкви.³⁾ Ние имаме запазени домашни прѣдания, записвани отъ домашни лѣтописци, за постѣпкитѣ на жестокия

¹⁾ Иречекъ, Пѣтни бѣлѣжки. II. С. X. 30—31.

²⁾ Hammer, G. d. Osm. R., I. 804.

³⁾ Дриновъ, Историческо освѣтление върху статистиката на народноститѣ въ источната частъ на Българското Княжество. II. С. VII. 9—11.